

1.

Juli 1976

EN KNAPPT SYNBAR darrning spelade i hans ena mungipa. Samtidigt sprang en solkatt över några av de blankputsade navkapslarna, som täckte väggarna i palatsets tronsal, och från vedspisen sprakade elden.

På några upp- och nervända bärlådor, förstärkta med några fastspikade brädor, satt Konungarnas Konung på sin egenhändigt byggda tron, vars överdel bestod av ett luggslitet bilsäte från en Volvo. I högerhanden höll han en krokig granstör, putsad till vithet, prydd med ett Mercedesmärke i toppen.

Han satt på sin tron, rakryggad, och stirrade allvarligt mot diskbänken, där den otätade vattenkranen stod och droppade på några odiskade tallrikar som vilade i diskhon.

Trots den intensiva sommarhettan, som trängde in genom de dammiga och illa putsade fönsterrutorna, satt han iklädd en tjock tröja över flanellskjortan och med en stickad luva, klädd med julgransglitter, nerdragen över det renrakade huvudet mot det ställe, där de tunna, sammandragna ögonbrynen möttes.

Konungens kantiga, vindtärda och brunbrända ansikte var magert, med den krokiga näsan som böjde

sig ner över de insjunkna läpparna, som i sin tur föll in mot den tandlösa och snussvarta munnen. På de ställen där kläderna blottade kroppen, vid halsen och handlederna, syntes en skarp gräns mellan vitt och brunt – mellan den hud som varit utsatt för solljuset och den som varit dold under klädesplaggen.

Han såg sig omkring med knyckiga huvudrörelser, böjde sig fram och kikade in i sovrummet, kastade en förströdd blick ut genom fönstret, lystrade och andades av den ljuva sommarluften, som strömmade in genom den öppna dörren. Med tungspetsen svepande kring de insjunkna läpparna dunkade han kraftigt med träpåken i golvet och harklade sig.

”Jag är Konungarnas Konung å kom att leva i tusen år. Jag har fått makt av Gud Fader att döma över levande å döda, särskilt över dom som är lönnond, dom som är i lag med Djävulen å onnes med snällfolket å dom som försök störta mej från tronen. Men jag är odödlig! Inte ens Lundström kan få mej på fall, trots att han försök jämt å ständigt. Jag var dödfödd, men tack vare en blötslarva, som barnmorska kasta över ansiktet mitt, så blåstes liv in i kroppen min”, sa han och lät ett ylande skratt springa mellan rummen. Han vaggade fram och tillbaka på sin tron, så att den knakade och knirrade, för att åter bli allvarlig igen.

Allt som hördes var vattenkranens droppande och fågelkvittret, som trängde in genom den öppna dörren.

”Men du, Lundström, hamnade i Pyttes. Längst ner i Helvetets glödande hav ... Å där ska du vara å int spring här om nätterna å håll mej vaken.”

Han lade benen i kors och gungade krokigfoten i takt till melodin som han nynnade på. En låt som kom ut ur bröstet. Han visste inte om han komponerat den

själv, eller om han hade hört den någon gång; kanske var det mamma som sjungit den för honom.

Återigen dunkade han med påken i golvet. Ännu hade han inte talat färdigt.

”Bäva alla ni som vet med er att ni varit djävliga mot Konungen, hans vänner, eller nån annan snällmänniska eller en oskyldig ko eller en lättskrämd gris. Ni kom int undan mitt onda öga som kan döm er till helvetets brinnande eldar.”

Han sköt fram hakan och såg sig omkring, som om han hört nåt, men drog djupt efter andan och satte sig tillrätta på tronen. Han lät blicken fara kring väggarna för att beundra de skinande navkapslarna för att i nästa ögonblick kasta en ilsken blick på den droppande kranen. Hur mycket han än drog åt den, så stod den där och släppte vatten ifrån sig.

Han lutade sig tillbaka och slöt ögonen, och för ett ögonblick såg det ut som han satt där och sov. Ett leende krusade hans tunna läppar. Nej, han sov inte, utan satt där och tänkte på hur livets elände växlat till glädje och hur han efter år av pina äntligen var sin egen och nu levde i ett eget palats.

*

Han funderade över vad han skulle göra av dagen, om han skulle fortsätta med att klippa upp tomma ölburkar, banka dem platta och fortsätta att klä ladugårdstaket eller om han skulle tvätta och putsa sina fem mopeder, som stod parkerade i ladugårdsporten. Han hade ju ingen brådska, han som skulle leva i tusen år, som skulle se generationer komma och gå medan han själv bevarades i sin kropp. En dag skulle

Gud ge honom en yngre kropp än den 81-åriga han nu bar på, men det var nog bäst att vänta med för-yngringen tills alla i Baklandet dött och det inte fanns kvar någon som kunde minnas honom. På så vis skulle han, med Guds hjälp, leva vidare utan att förgås av ålderdom och krämpor.

Han slog upp ögonen och lystrade. Jo, nu hördes tydligt ljudet från en bil. Den kom från byn, från Baklandet. Han linkade fram mot dörren och greppade lillyxan, som stod lutad innanför ytterdörren, och ställde sig på farstubron.

När den blå Volvon gjorde sig synlig och bromsade in på vägen, drog han lite på munnen och ställde tillbaka yxan. Det var 'n Lapp-Nicke Lundvall och hans bleke, krullhåriga pojkslip som kom på besök. De brukade komma då och då och ha med sig en kasse med bullar och bröd som 'a Gunda, Lapp-Nickes kärring, hade bakat. Det vattnades redan i munnen, men han stod kvar för att se om de skulle klara sig förbi fällorna han gillrat.

Lapp-Nicke och pojken klev över järnkättingen vid infarten, där han slagit ner den handmålade skylten med texten: Tjyvar å banditer kan dra åt Pyttes! De gick även runt fallgropen, som var täckt med granris, och klev över nylonlinorna, som var spända till de kapsylbeklädda buskarna. Men de hade ju varit på besök många gånger och lärt sig hur man skulle ta sig fram till farstubron.

"Ja du, Ragge, du är finurlig med alla dessa fällor", sa Lapp-Nicke och försökte låta uppfylld av beundran.

Han gav påsen med bullar och bröd till pojken och gav honom en lätt knuff.

"Varsågod", sa Knut och överlämnade påsen till

Konungen. "Mamma hälsar så gott."

"a Gunda är sannerligen en ängel", sa Konungen och sniffade i påsen och lät sig uppfyllas av dofterna av vetelängder, kanelbullar och det vita mjukbrödet.

Lapp-Nicke, som egentligen hette Niklas, satte handen över ögonen och kisade bort mot ladugårdstaket som lyste av Pripps, Carlsberg, Sailor och Tuborg. Maken till färgglatt tak fanns inte att uppbåda någonstans i detta land. Tittade man noga på den beklädnad som han gett sitt fähus var man till slut tvungen att känna beundran. Inte minst för den finurlighet som låg bakom Konungens arbete.

"Det är inte många som har ett tak klätt med tillplattade ölburkar."

Konungen hade kommit på det när det började läcka in genom taket. Plåt var för dyrt att köpa, men han hade ju drygt femtusen ölburkar, som han under årens lopp samlat in under sina turer längs grusvägarna i bygden. Meningen var att han skulle pantsätta dem och för pengarna växla in silverkronor. Men om han använde några av dem för att klippa till, platta ut och spika fast på taket, gjorde varken till eller ifrån. På några månader hade han snart samlat in lika många igen. Det fanns folk i trakten med ovanan att köra bil och dricka öl för att sedan hiva ut de urdruckna burkarna genom fönstret. Det blev en ansenlig mängd burkar som Konungen förbarmade sig över.

"Jag spika fast dom omlott å en bit över kanten, så att vattnet int kan tränga in igen", sa Konungen och log stolt över sin uppfinningsrikedom.

"Det är vackert när solen blänker på plåtburkarna", sa Knut, den bleke, smale pojkspolingen.

Konungen log instämmande. Pojken var inte dum trots att han bara var tretton, fjorton år.

”Allt vackert kan användas. Allt som blänker”, sa Konungen och skrattade.

Sen utbröt en formidabel skrattorgie på gårdsplanen. Konungen ritade cirklar i gruset med sin krokiga fot där han gick fram och skrattade så att tårarna rann. Även Lapp-Nicke och pojken skrattade – och han kunde höra att skratten kom från deras hjärtan, att de inte var hånfulla. De delade på ett lyckligt skratt. Det var skillnad på folk och folk. Det var de som skrattade åt honom och så de som skrattade med honom. Så var det hos Lapp-Nickes. Där var skratten varma, och där vankades det alltid fika eller mat. Att känna sig välkommen och bli bjuden på kaffe med dopp var guld värt, efter en dag då han under sina turer till Lycksele blivit stoppad i gård efter gård. Det var inte ovanligt att han hörde nyckeln vridas åt i låset till ytterdörren, när han klev uppför farstubron och såg ett ansikte kika fram bakom en fladdrande gardin i köket.

Konungen öppnade portdörrarna med en nyckel han gömt under en vattentunna och visade dem sina mopeder. Han kunde inte dölja stoltheten där han gick mellan sina åkdon: den splittrerna, mörkblåa Zündappen KS50 Super Sport, eller snabbmopeden som han kallade den. Där stod även den röda Monarken, Mustangen, Puch Dakotan och flakmopeden av märket Crescent.

När Knut satte händerna på styret på Mustangen, skrek Konungen till och hasade fram med svarta ögon.

”Ingen annan än jag får röra mopederna! Det kan betyda otur ... Tänk om jag nu blir stående mellan Bussjön å Lycksele.”

”Men Ragge, pojken ville ju bara känna lite på styret. Inte får du otur för det”, sa Lapp-Nicke med lugn röst.

Knut tittade med lättnad på sin pappa, för när Konungen blev arg hände det emellanåt att han kunde bli heltokig.

Konungen tittade brydd på pojken och drog sedan på munnen.

”Kom, sätt dej upp på flakmopeden, den är minst skadlig, men trampa inte på pedalerna eller rör på gasen!” sa han.

Innan Knut hunnit säga något hade gubben gripit tag under hans armar och satt honom på plats. Knut satt där, stel som en pinne, och vågade inte röra något annat än själva styret. Visst skulle han vilja provköra den, men det kunde han glömma. Han förstod att det var en ynnest att bara få sitta på flakmopeden.

”Nä, nu går vi in å doppar av Gundas bullar. Jag vart så rasande kaffesugen”, sa Konungen och låste portdörrarna och gömde nyckeln under vattentunnan.

Pojken tittade på det spår som Ragges krokiga, vanställda fot lämnade efter sig i gruset.

I köket stod tronen. Någonstans i huset fanns skatten, den som han så ofta berättat om. Men Lapp-Nicke hade lite svårt att tro på det. Skatten var förmodligen bara en av hans många fantasier. Bilder, som han bar med sig: en skattkista fylld med silvermynt. Ingen hade fått se den, och Lapp-Nicke blev därför mäktat förvånad, när Konungen efter fikat ville visa den för dem. Kistan med alla de enkronor han under åren växlat in på kioskerna och butikerna i Lycksele, Åm-sele och Vindelns.

”Men om ni skvaller, om ni så mycket som viskar att ni fått se kistan, kom jag att bestraffa er, Konungarnas Konung som jag är, med makt att döma över levande å döda.”

”Du kan vara lugn”, sa Lapp-Nicke. ”Fast du behöver

inte känna nåt krav att visa den för oss. Kistan är ju din bäst bevarade hemlighet.”

”Nå, ska ni se den eller int”, sa Konungen något vresigt och satte händerna på höfterna.

”Ja, ta fram den då!”

Lapp-Nicke visste att det inte var någon mening att divla med Konungen när han satte den sidan till.

Lapp-Nicke och Knut slog sig ner på varsin pinnstol invid tronen och såg förundrat, hur Konungen tog fram en nyckel som han bar i ett snöre kring halsen. Han gick till ett skåp där en annan nyckel låg som passade till ett annat skåp och plockade fram nya nycklar som passade till lådor, dörrar och byråer, och till slut försvann han in i hallen, stängde dörren bakom sig och från något utrymme invid trappan till övervåningen öppnades en knirrande dörr. Han kom sedan kånkande med en stor kista, som verkade mycket tung, och ställde den med en duns på köksbordet. Konungen torkade bort svetten ur pannan och tog av sig den stickade luvan han burit hela tiden. Svetten glittrade på det renrakade huvudet.

”Nu ska ni få skåda nåt som ingen annan på denna jord varit förunnad att se”, sa han och satte till slut in en liten nyckel i låset, den sista.

Far och son reste sig och gick fram mot köksbordet, Knut med en pirrande känsla. Hur ofta hade han inte hört talas om denna skatt och om den kista, där Konungen förvarade alla de gamla enkronor han växlat in.

Denne vände sig leende mot de häpnade besökarna och såg deras imponerade miner. Nu hade två av Baklandets invånare fått se att det inte bara var vilda fantasier, att där fanns en verklig skatt: en kista fylld till brädden med enkronor, femtioöringar och mynt

av mindre slag. Huvuddelen var enkronor, och de bar porträttet av gammkungen, Gustav V, som Konungen lärt sig var de mest värdefulla mynten. Hade kronorna bara de rätta årtalen på rätt ställe och inte var slitna, så betingade var och en av dessa enkronor sitt mångdubbla värde.

”Herre min gud så mycket pengar du samlat på dej”, mumlade Lapp-Nicke och böjde sig fram. ”Först trodde jag allt var lögn, men nu ser jag ju sannerligen att du verkligen är världens rikaste man.”

Det var precis vad Konungen ville höra och brast ut i ett överlyckligt skratt som smittade av sig, och snart skrattade alla medan Konungen lät kronorna rinna mellan sina väldiga fingrar.

Konungen byggde ett par staplar med enkronor och visade hur ett riktigt värdefullt mynt skulle se ut. Han visade en enkrona från 1945, vars valspråk saknade punkter och var värd 300 kronor och en krona från 1930, som var i sånt fint skick att den kunde ge honom 600 kronor. Han visade på ändrade siffror, underliga bokstäver, bredden på årtalet, små detaljer som höjde värdet. Det fanns ingen ände på vad den gamle visste om sin samling.

”Hur har du lärt dej allt detta?” undrade Lapp-Nicke.

Konungen linkade iväg och återvände från sovrummet med en liten bok som hette ”Samla på gamla mynt”. Den hade han läst så ofta att en del sidor lossnat, och på en del sidor hade han satt papperslappar. Gubben hade förkovrat sig i ämnet och visste mer än andra vilka mynt han skulle söka efter.

”Den dagen jag växlar in denna kista, så kan jag köpa mej tjugo mopeder, skaffa mej en hushållerska, äta den allra finaste maten varje dag.”

Återigen tokskrattade Konungen, tog några klumpiga danssteg, slog ut med armarna och snurrade runt på golvet så att han var nära att ramla.

”Ja, jag säj då det”, sa Lapp-Nicke och strök handen genom sitt röda hårsvall. ”Har du räknat dom?”

”Det är sextontusen enkronor, sen en hel hög med femtioöringar, tjugofemöringar å en del tioöringar.”

”Du får aldrig visa skattkistan för nån eller fara runt i gårdarna å berätta om hur rik du är”, sa Lapp-Nicke allvarligt. ”Fort har ryktet spridit sig, å har du otur så landar det hos nån illasinnad som kom hit å rånar dej.”

Då flinade Konungen en aning hånfullt och fnös. Visste de inte att han hade fullt med små vitänglar kring sig som varnade honom när ondskan närmade sig? Dessutom var han ju odödlig, så någon fruktan kände han inte.

Sedan hade han ju naturligtvis sett till att skydda sig på egen hand. Han visade dem runt. Inne i sovrummet hade han en stor kniv under kudden, och intill sängen, lutad mot väggen, stod en båtshake med sylvassa uddar och vid sovrumsdörren en stor klyvyxa. Ute i köket hade han placerat ut yxor och knivar på alla möjliga ställen, och i hallen stod en liten yxa med en så vass egg att man knappt vågade tumma på den. Han berättade att det även ute i ladugården fanns en stor uppsättning av yxor, liar, båtshakar. Nä, ingen skulle kunna komma åt honom. Dessutom var han vig och stark som en tjur.

”Men Ragge”, sa Lapp-Nicke allvarligt, ”tänk om dom är beväpnade, om dom har skjutvapen, då står du dej slätt med en nyvässad båtshake.”

Återigen hördes gubbens hånfulla skratt.

”Skjut dom så ducka jag”, sa han leende. ”Eller

så flyg mån av vitängla mellan mej å kulan. Det står nedskrivet i Guds storbok, där allt gott å ont sätts på pränt, att jag kom till å leva i tusen år. Det blir så om man är dödfödd.”

Konungen satte sig på tronen och tittade sig omkring och myste, för att slutligen fästa blicken på Lapp-Nicke och dennes bleke son. Han sa åt dem att komma fram till tronen och att de skulle böja knä. Knut tittade förvånat på sin far och väntade på hur han skulle göra. När pappa till slut ryckte på axlarna och följde Konungens befallning, så gjorde Knut likadant.

”Eftersom jag visat er skatten å för att Gunda skickat så goa bullar, så ska jag dubba er till Ljusets riddare. Vi tar dej först, spepojken med krullighåret.”

Konungen dunkade hårt med staven, så hårt att pojken hoppade till av skräck, sedan kände han hur Konungen vidrörde honom lätt med staven, först på den högra axeln och sedan den vänstra, samtidigt som han mumlade något ohörbart. Samma procedur upprepades med Lapp-Nicke.

”Ja, man får väl tacka allra ödmjukast för denna ära”, sa Lapp-Nicke och kliade sig i håret. ”Att bli utsedd till Ljusets riddare är det väl inte många som blivit i Baklandet.”

”Ingen i denna del av världen”, svarade den gamle kort.

”Då får man tacka riktigt ordentligt.”

Knut såg sig omkring i köket, och blicken kunde omöjligt undgå att notera alla dessa putsade navkapslar som hängde på väggarna. Det var säkert ett drygt trettiotal. Det förklarade varför så många bilar i Baklandet körde omkring med endast tre eller två navkapslar, och varför så många uttryckte sina miss-tankar mot Ragge. Fast det fanns ju inga bevis, men

nu kunde pojken med egna ögon se var navkapslarna hamnat. Men även detta var en hemlighet som han skulle ta med sig när de lämnade Konungens palats.

Pappa harklade sig och förberedde sig för att ställa den fråga, som egentligen föranlett besöket hos Ragge. Han höll på med slättanna och gräset var slaget och hade torkat och skulle nu upp i hässjorna. Med en arbetskarl som Ragge skulle det gå fort, särskilt som också pappas bröder och svågrar skulle komma.

”Jag betalar dej naturligtvis för besväret. Med din hjälp... Ja, så stark å uthållig som du är kom det att gå som en dans. Ja, om du har tid att hjälpa mej förstås.”

Konungen lutade sig fram på sin tron och stödde hakan mot träpåken, sedan nickade han tyst.

”Bra, kan du komma i morgon bitti, nån gång vid niotiden?” undrade pappa.

”Nog ska väl det gå bra. Jag får väl fara in till Lycksele å växla in enkronor nån annan dag istället. Det är klart att jag ska hjälpa mina Ljusets riddare”, sa han och skrattade till.

”Bra, för det skulle bli finväder i morgon å det skulle hålla i sej några dar till. Har vi tur så hinner höet torka så att vi kan lada det redan denna vecka.”

Ragge slog upp kaffet på fatet, satte en sockerbit mellan läpparna och sörplade ljudligt. Sedan tuggade han i sig fem bullar, smaskade och njöt.

”Herreligen, en sån fröjd att äta Gundas gobulla”, sa Konungen och skrattade. ”Hon ska få min välsignelse.”